

ANY V.

REUS, 15 DE JUNY DE 1924

NUM. 106.

CADA QUINZE DIES

Ha plogut per diferents indrets de les terres d'Espanya, però no ho ha fet pas amb aquella extensió i amb aquella intensitat que demanaven, i demanen encara, els camps assedegats i els pagesos contristats per l'anyada de misèria que'ls amenaça. De la petita quantitat d'aigua que'l cel s'ha dignat repartir, aquí ens ha tocat algú que altre ramot d'aigua escadusser que ha tret la pols dels arbres, ha refrescat la terra, ha tornat de mort a vida les plantes humils i ha fet baixar el mercuri del termòmetre que, la veritat sigui dita, tan mateix havia pujat una mica massa. Però amb tot i això, la secada segueix fent de les seves, i la gent pagesa gemega, i mimva el rendiment dels pous, i les mines comencen a fer l'orni, i sort hem tingut del Pantàn de Riudecanyes, que sinó, hauriem tornat a veure de bell nou les dones fent cúa a les fonts i hauriem vist altre vegada passar pels carrers de la ciutat aquells carros, de temps pretèrits, portant la bota plena d'aigua de la font de Sant Antoni d'Alforja que la gent comprava a ralet el canti.

Avui pot fer-se ja impunement l'elogi del Pantàn de Riudecanyes. L'èxit assolit pels benemèrits patricis que idearen i portaren a bon terme la magna empresa, és un argument prou poderós, és una cuirassa prou resistent, per a posar un hom a cobert de tot atac i de tota burla. Però pen-

seu en els dies heroics de la iniciació i propaganda de l'obra; penseu en la desconfiança amb que la gent rebé el projecte; penseu en els entrebancs, els obstacles i les travetes de tota mena i magnitud que s'hagueren de vèncer un dia i un altre dia; i penseu, també, en aquells moments de lluita i passió en que tot el poble, amb la senyera del pantàn a la mà, s'aixecà contra el propòsit d'entregar l'abastiment d'aigües de la ciutat a una empresa mercantil, propòsit defensat pels seus partidaris amb evident desconeixement de la realitat, però amb tota la bona fè del món, segurament, puix sols aixís s'explica que, en aquesta defensa, hi juguessin i hi perdesin l'hegemonia de la política local que ells exercien de feia ja qui sap els anys. Penseu-hi en tot això, que no és pas tan lluny com sembla i per tant és fàcil el record, i comprendreu que rés té d'estrany que, ara i tot, de tant en tant salti una espurna del foc d'altres dies, i a lo millor vos trobeu amb un home que, sense saber'ho, ha begut tot l'any aigua del pantàn i l'ha trobada riquíssima, i que, aixís que se'n entera, vos dirà que aquella aigua té tots els gustos i cap de bó i que pot fer emmalaltir a qui la begui.

I no s'hi val pas que, a n'aquest bon home, li digueu que'ls anàlisis químic i bacteriològic demostren que les aigües del Pantàn de Riudecanyes estan per damunt

de les altres que abasteixen la ciutat i que aquelles i aquestes son de lo milloret que corre per aquests móns de Déu. No el convencereu de que vagi equivocat i ell seguirà ferm que ferm aferrat als seus trets, i tot lo més, tot lo més, en el càs improbable i extraordinari que arribeu a fer trontollar el seu pensar, com màxima concessió a les voltres'raons vos dirà que bé, que lo que volgueu, que pot ésser que si que la veritat està amb vosaltres, però que també és cert, que també és un fet real i evident, que, cada any quan la tardor és arribada, rebroten les febres tifoidees a Reus i d'aquesta malura verinosa, si no en té la culpa l'aigua del pantan, la tindran les aigües de la mina de Monterols o de la mina d'Almoster.

Però aquest bon home nostre que aixís tan senzillament discorre, no és, desgraciadament, sol. Son molts els que pateixen la mateixa dèria i ells són el llevat de la llegenda, que s'estent com taca d'oli i augmenta com bola de néu, de la mala fama de ciutat perillosa per a la salut que té Reus, com déiem en la darrera crònica de la quinzena. I si voleu desfer-la la llegenda i posar les coses en el lloc degut, rès aconseguireu, com vos deïa suara, encare que vos valgueu del testimoni seré i meticolós dels homes de ciència, i els hi digueu que, si les febres tifoidees tardorals que aquí patim, fossin degudes a contaminació de lea aigües de beguda, no es presentarien, com ara succeeix, un cas aquí i un cas allí, sinó que hi hauria com una mena d'explosió, dotzenes i dotzenes de malalts en poques hores i per tots els indrets de la ciutat, tal i com va passar a Barcelona quan, no fa pas gaires anys, les aigües de Moncada sembraren la mort pels carrers de la ciutat comtal. Com endebades serà també que, per tal de volguer aclarir aquest fenomen que rès te de misteriós ni embullat, afegiu que el microbi maligne de la tifoidea a Reus, ha de cercar-se, més que en les aigües que bevem, en les verdures que

menjem, sense cap mena de precaució quasi bé sempre, oblidant que aquestes verdures han sigut regades amb residus fecals o amb l'aigua del Molinet, o lo que és encara pitjor, han sigut posades a refrescar en el mateix safreix on l'hortolà renta els barrals.

I com que quan una idea es fica dins del cervell de la gent senzilla, de la massa indocta, costa Poblet i Santes Creus desarrelar-la, pot ésser que si que'l nostre Ajuntament hagi encertat el desllorigador de l'embullada qüestió de la puresa de les aigües de Reus, deixant-se de raonaments, discursos prèdiques i elucubracions, i anant-se'n de dret a la construcció d'uns dipòsits de filtració i d'una estació de depurament de les aigües per mitjà del clor. Ara, de moment, ni una ni altre cosa son necessàries, puix les aigües que abasteixen la ciutat son puríssimes física i bacteriològicament. Tal vegada, i tan debó aixís sigui, no s'hi arribi mai a una contaminació de les aigües que faci indispensable el funcionament de l'estació depuradora que l'Ajuntament ha començat a construir. Però com que val molt més evitar i prevenir que curar, l'Ajuntament fa bé, i amb gust l'aplaudim, tot demanant-l'hi que, en portar a terme l'obra començada, no dongui al poble la sensació de que ja tot està fet i podem dormir tranquils, sinó que, a més a més, digui als nostres conciudadans que l'Ajuntament ha fet ja lo que podia i devia fer, i ara toca a la gent completar la feina prenent a tot hora les precaucions que'ls higienistes aconsellen.

Que lo que no faci l'Ajuntament no ho faran els conciudadans i que lo que no s'aconsegueixi per la força, manant, no es lograrà de grat? Pot ésser que si; però mai serà de més a més que es digui als homes quins son els llurs deures vers ells i els llurs germans, per tal de defensar la vida. *A Dios rogando y con el mazo dando.* Anant dient, anant sermonejant i anant fent a la vegada; i qui vulgui escoltar que escolti.

O. ROVELLAT PRAT

